

Սարիֆելլէ լեռներից : Մելօ վտակը ունի բազմաթիւ առուներ եւ առուակներ աջից ու ձախից, որոնք ոռոգում են Շաշէ-Գորա, Լաշէ-Գորա, Շակշիար, Շաշն-Գորա, Զատադուրեվ, Գունուսէր, Սասօէխու, Խինգար, Մելեֆեանցուր եւ թափուում է Որջոխի մօտ ձորոխը : Այստեղ են կապանները, Յումատուկա, Զագրական, Խասքին գեղերը :

Այս ձորը միշտ համարուել է Լիվանայի ամենալտանդաւոր վայրը, ուր մարդ սպանում են գոնէ՝ մի զոյգ արեխ ոտքերից հանելու եւ օգտուելու համար : Միանգամայն ամենաբարեբեր ձորն է, ուր աճում է նուռը, թուզը, մանաւանդ ձիթենին : Այս ձորի ամէն մի անկիւնը անառիկ, անմտչելի է եւ այստեղ են մեր սլատմական Որջնիաղ եւ Երախանի (Էրիխանա) գեղ-բերդերը, ուր պարբերաբար ապաստանում էին բռնաւորներից փախստականները :

Ո՛չ Պալխարի, ո՛չ էլ Փեսունջուրի ու Մելոյի շրջանում հայի գիւղ կայ. 1578ին ի սպառ կոտորուած են Հայերը, որոնք այս ձորն ապաստանելով՝ միշտ հալածել տանջել էին օսմանեան կառավարիչ փաշաներին եւ միւթի-դաղիններին : Սակայն աւերակ բերդերի, ամրոցների եւ ագարակների շուրջը աւերակ տաճարները բազմաթիւ են : Այս գաւառներին Պալխար-Խամխալ միացած Համչէնի եւ Սեւ ծովի ափերի՝ Արխաւէ, Վիցէ, Արտաշէն նաւահանգիստների եւ ձորի